

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 240/2026-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Mgr. Matúša Ridzoňa, PhD., advokáta**, Murgašova 3, Košice, zastúpeného JUDr. Marcelom Šoltýsom, advokátom, Kpt. Nálepku 20, Michalovce, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. K2-1T/62/2018 z 19. januára 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 29. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím mestského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Opatrením mestského súdu zo 17. septembra 2025 bol sťažovateľ v zmysle § 40 ods. 1 Trestného poriadku ustanovený obžalovanému [REDACTED] ako náhradný obhajca v trestnom konaní vedenom mestským súdom pod sp. zn. K2-1T/62/2018. Opatrením z 18. novembra 2025 súd rozhodol o zrušení ustanovenia sťažovateľa ako náhradného obhajcu obžalovaného z dôvodu, že pominuli dôvody na jeho ustanovenie. Sťažovateľ predložil súdu vyúčtovanie odmeny obhajcu za zastupovanie v trestnom konaní z 5. decembra 2025, v ktorom si uplatnil nárok na odmenu za štyri úkony právnej služby v celkovej sume 677,23 eur.

3. Uznesením z 5. januára 2025 mestský súd obsadený vyšším súdnym úradníkom priznal sťažovateľovi odmenu a náhradu hotových výdavkov v sume 517,01 eur za tri úkony právnej služby. Úkon „*Účasť pri nahliadnutí do spisu dňa 22.9.2025 (ust. § 14 ods. 1 písm. c) Vyhlášky*“ súd nepovažoval za samostatný úkon právnej služby, keďže mal byť súčasťou úkonu „*prevzatie, príprava obhajoby, vrátane prvej porady s klientom*“ a v spise sa nachádzal iba jeden úradný záznam o nahliadnutí do spisu. Sťažovateľ podal proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, ktorú sudca mestského súdu napadnutým uznesením ako nedôvodnú zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Rozhodnutie a postup vyššieho súdneho úradníka považoval za zákonné a správne. Dôvodil, že úkon „*účasť pri nahliadnutí do spisu dňa 22.9.2025*“ nasledoval bezprostredne po úkone „*prevzatie, príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom zo dňa 18.9.2025*“ a v súdnom spise sa nachádzal iba jeden záznam o štúdiu spisu z 22. septembra 2025. Ak pre rozsiahlosť spisu bolo potrebné ďalšie štúdium, obhajca tak mohol urobiť, v spise by bol o tom úradný záznam a súd by mu odmenu a náhradu hotových výdavkov za tento, už v tomto prípade samostatný úkon právnej služby priznal. Poukázal tiež na uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 565/2024, v ktorom majú úvahy súdu oporu.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ nesúhlasí s nepriznaním náhrady za úkon „*Účasť pri nahliadnutí do spisu dňa 22.09.2025*“ vo výške 145,38 eur vrátane režijného paušálu. Tvrdí, že s účinnosťou od 1. januára 2024 bola novelizovaná vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „*vyhláška*“), ktorou sa ustanovenie § 14 ods. 1 písm. c) doplnilo o samostatný úkon právnej služby, a to „*účasť pri nahliadnutí do spisu*“. Výklad súdu, podľa ktorého je nahliadnutie do spisu súčasťou úkonu podľa § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky, nemá oporu v platnom a účinnom znení právneho predpisu a s prihliadnutím na absenciu riadneho odôvodnenia ho sťažovateľ považuje za arbitrárny. Novelizáciou vyhlášky zákonodarca reagoval na aplikačnú prax, v ktorej nahliadnutie do trestného spisu – najmä v rozsiahlych trestných veciach – predstavuje samostatný, časovo aj odborne náročný úkon právnej služby, ktorý nemožno paušálne subsumovať pod úkon prevzatia a prípravy obhajoby. Výklad prezentovaný v napádanom uznesení je v priamom rozpore s účelom novely a fakticky popiera jej zmysel. Zjednocujúce stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 90/2010 z 30. mája 2011 nemožno vzhľadom na zmienenu novelu vyhlášky považovať za relevantné. Výklad, ktorým sa zužuje vyhláškou výslovne priznaný nárok na odmenu, je v rozpore so zásadou zákonnosti a neprípustne zasahuje do majetkových práv ustanoveného obhajcu. Vzhľadom na časovú tieseň sťažovateľ nemal priestor na ďalšie nahliadnutie do spisu ešte pred hlavným pojednávaním konaným 23. septembra 2025.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade

so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

6. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti prezentuje nesúhlas s nepriznaním odmeny za úkon právnej služby – účasť pri nahliadnutí do spisu, namieta nesprávny výklad ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky, ktorý vzhľadom na absenciu riadneho odôvodnenia považuje za arbitrárny.

8. Okresný súd nepriznanie náhrady trov za sťažovateľom uplatnený úkon „*Účasť pri nahliadnutí do spisu dňa 22.09.2025*“ zdôvodnil tým, že nešlo o samostatný úkon obhajoby. Okresný súd považoval daný úkon za súčasť úkonu „*prevzatie a príprava obhajoby*“, ktorý v sebe zahŕňa aj prvú poradu s klientom, keďže sťažovateľ preukázateľne nahliadol do súdneho spisu 22. septembra 2025 bezprostredne po úkone prevzatíe, príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom z 18. septembra 2025 a v súdnom spise sa nachádzal iba jeden záznam o štúdiu spisu (z 22. septembra 2025). V prípade potreby ďalšieho štúdia spisu (z dôvodu rozsiahlosti) by mu bola náhrada súdom priznaná, keďže by išlo o samostatný úkon právnej služby. Súd v tomto smere poukázal na to, že úkon prevzatíe, príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom nie je iba formálnym úkonom spočívajúcim v prevzatí si opatrenia o ustanovení obhajcu, ale jeho obsah je zrozumiteľne daný a má obsiahnuť všetky čiastkové úkony vrátane nahliadnutia do spisu. Odkázal aj na závery rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 565/2024, ktorým podporil správnosť výkladu spornej otázky.

9. Odôvodnenie napadnutého uznesenia z hľadiska odpovedí na významné argumenty sťažovateľa považuje ústavný súd za dostatočné. Sudca mestského súdu sa vyjadril k podstatným otázkam, ktoré boli predmetom jeho rozhodovania, konkrétne k možnosti priznania vyčíslenej odmeny za samostatný úkon právnej služby týkajúci sa nahliadnutia do spisu. Úvahy sudcu ústavný súd považuje za spätne preskúmateľné a nezistil nedostatky či medzery v myšlienkovom postupe mestského súdu z hľadiska racionality a logickej

nadväznosti záverov. Námiетка nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia je preto nedôvodná.

10. K sťažnostným námietkam o arbitrárnosti právnych záverov treba uviesť, že úlohou ústavného súdu nie je výklad podústavných noriem, ale len skúmanie, či sa tieto normy nevyložili spôsobom, ktorý je arbitrárny alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08, III. ÚS 505/2022, III. ÚS 539/2024). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavnoprávny prieskum sa obmedzuje na otázku, či v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k zjavnému omylu, v tomto prípade právnemu omylu, a teda či proces posudzovania nebol postihnutý takou vadou, ktorá by mala za následok vyvodenie takého právneho záveru, ktorý by bol extrémne nelogický alebo arbitrárny, a preto ústavne neudržateľný.

11. Mestský súd formuloval zrozumiteľným spôsobom svoj právny názor, že aj pri aktuálne účinnom znení vyhlášky pre účely priznania odmeny za úkon podľa § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky advokát má nárok za úkon nahliadnutia do spisu, ak ide o ďalšie (v poradí druhé, tretie a pod.) nahliadnutie do spisu. Zo strany mestského súdu ide (kvázi) o teleologickú redukciu, keď význam všeobecne formulovanej normy uvedenej v § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky [odmena vo výške... patrí za úkon právnej služby účasť pri nahliadnutí do spisu... a to za každé dve hodiny...] naznačeným spôsobom zúžil. Urobil tak vzhľadom na význam predchádzajúceho úkonu právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky, keď považoval prvé nahliadnutie do spisu za esenciálnu podmienku v rámci samotného prevzatia a prípravy obhajoby z dôvodu naštudovania veci. Uvedenými argumentmi mestský súd formuloval vlastnú odpoveď na námietky sťažovateľa o účele sledovanom zákonodarcom novelou vyhlášky. Ústavný súd analyzovaný výklad mestského súdu z dôvodu zistenia prítomnosti uvedených prvkov racionality a systémovosti nepovažuje za úplne svojvoľný, formalistický, rigidný, nelogický, bez opory v platnej právnej úprave a skutkovom stave. Rozumie však aj argumentom sťažovateľa opierajúce sa skôr o jazykové znenie vyhlášky a účel sledovaný zákonodarcom.

12. Výklad mestského súdu je preto možné označiť za vec odlišného právneho posúdenia nanajvýš dosahujúcu úroveň vecnej nesprávnosti z hľadiska jednoduchého práva. Právny názor sťažovateľa, ktorý opiera o jazykové znenie vyhlášky v znení účinnom od 1. januára 2024, nevyklučuje, že by všeobecný súd nemohol ústavne prijateľným spôsobom posúdiť skutkovo podobnú vec rozdielne. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje aj na vlastné rozhodnutia týkajúce sa prieskumu rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré posudzovali totožnú právnu otázku (právny stav pred novelou vyhlášky – I. ÚS 378/2023, IV. ÚS 229/2024 a po novele vyhlášky – IV. ÚS 565/2024, IV. ÚS 392/2025).

13. S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v napadnutom rozhodnutí nevzhladol extrémne vybočenie zo zákonných zásad rozhodovania o náhrade trov konania, ktoré by zakladalo zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania, čo je predpokladom pre možnosť ústavného súdu zasiahnuť do rozhodnutia o trovách konania. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by napadnuté rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné s označenými základnými právami sťažovateľa zaručenými čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy či právom zaručeným čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť odmietol

ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

14. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Robert Šorl
predseda senátu